

Luminor

Kas majanduses saabub nüüd suvi?

5. september 2024

Lenno Uusküla, PhD
Luminor Eesti peaökonomist

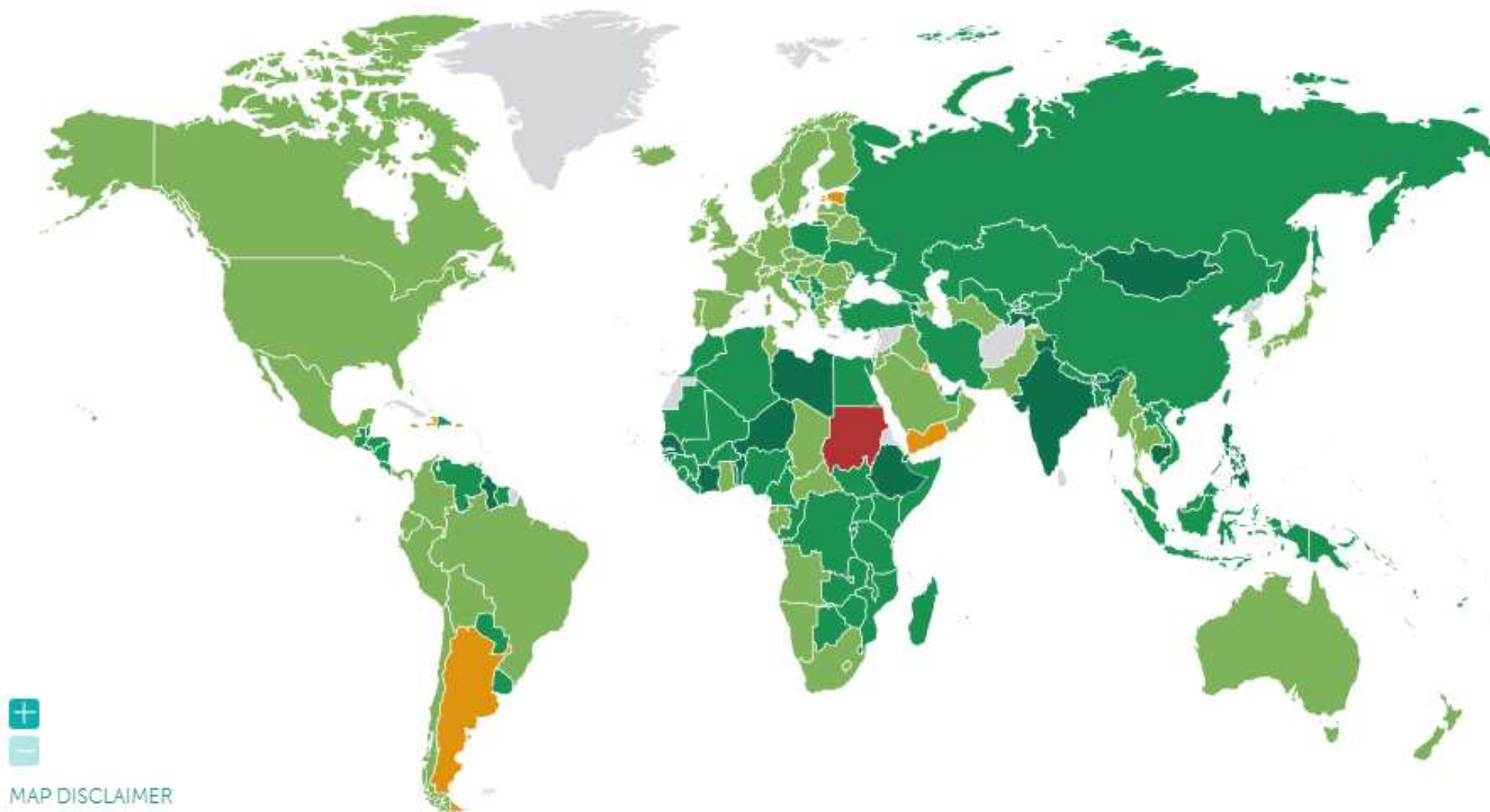


Põhisündmused

- Hea suvi teenustes nii Eestis kui Euroopas
- EKP langetas intressimäärasid
- Eesti uued maksutõusud

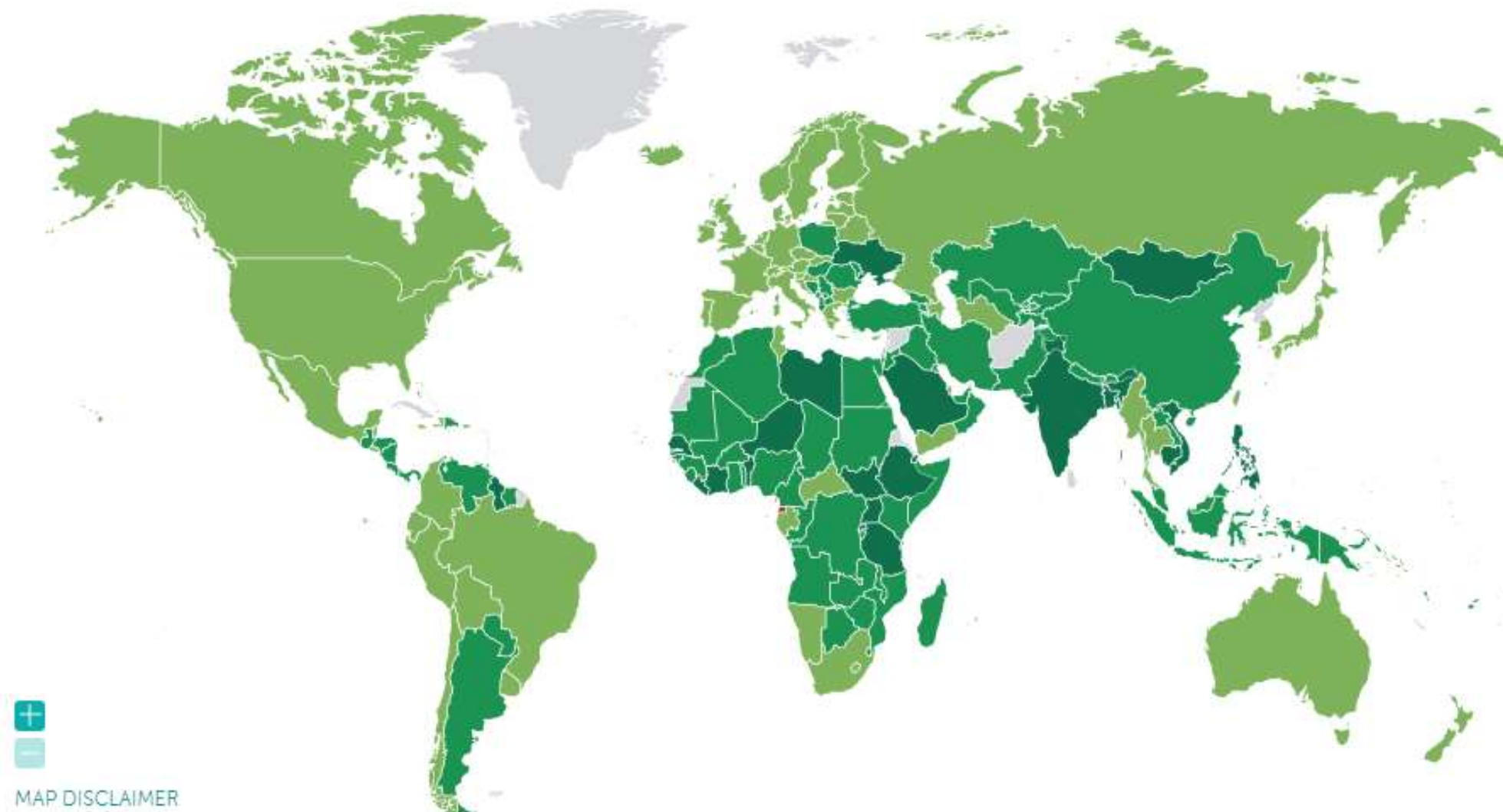
Majanduskasv 2024 (IMF)

● 6% or more ● 3% - 6% ● 0% - 3% ● -3% - 0 ● less than -3% ● no data



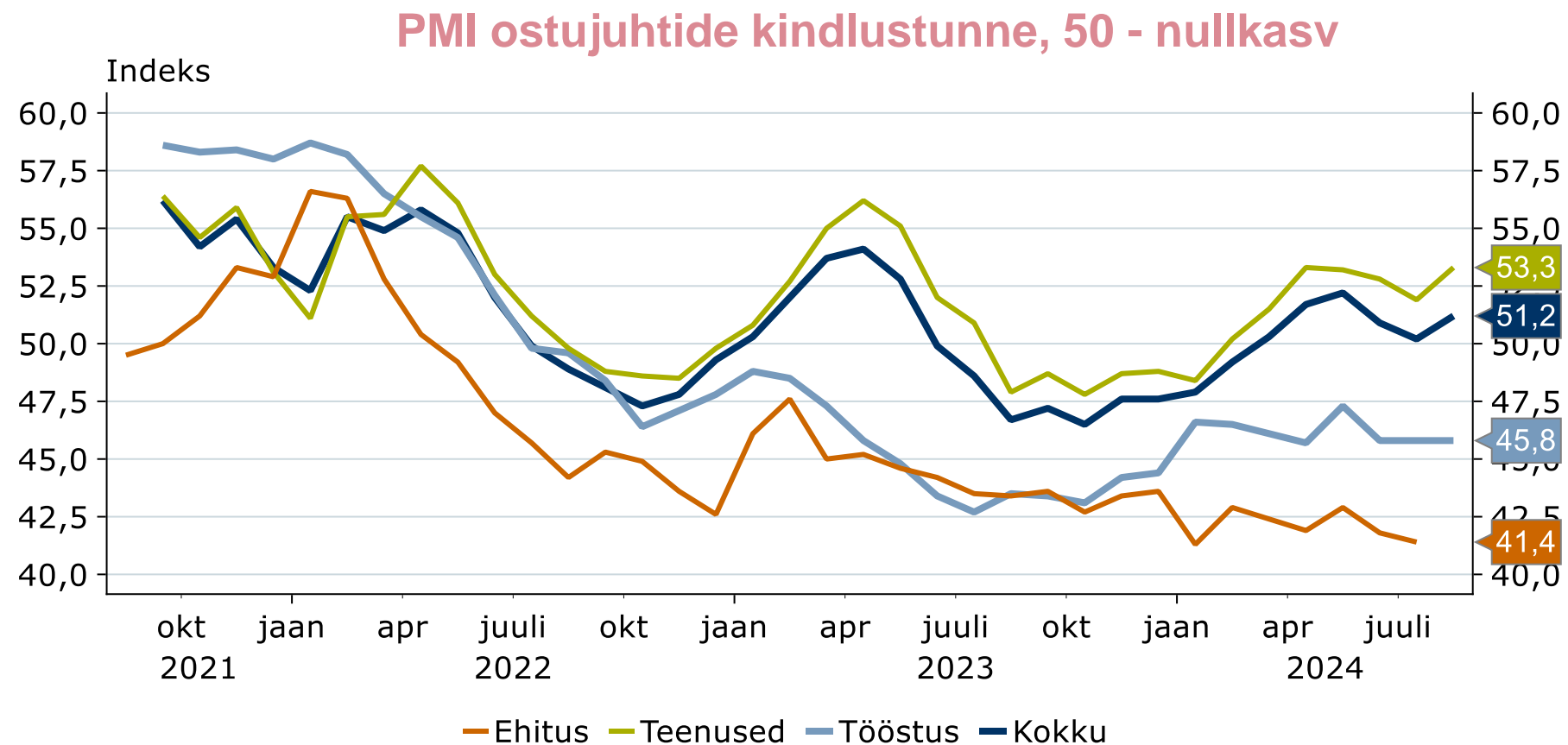
Majanduskasv 2025 (IMF)

● 6% or more ● 3% - 6% ● 0% - 3% ● -3% - 0 ● less than -3% ● no data



Euroala ostujuhid ok suve

- Eelmisel kevadel suur tõus, aga sel aastal?
- Suured erinevused



Allikas: Luminor ja Macrobond 03.09.2024



Oodates Godot'd ja majanduskasvu

1% kahaneb 2024

1-2% tõuseb 2025



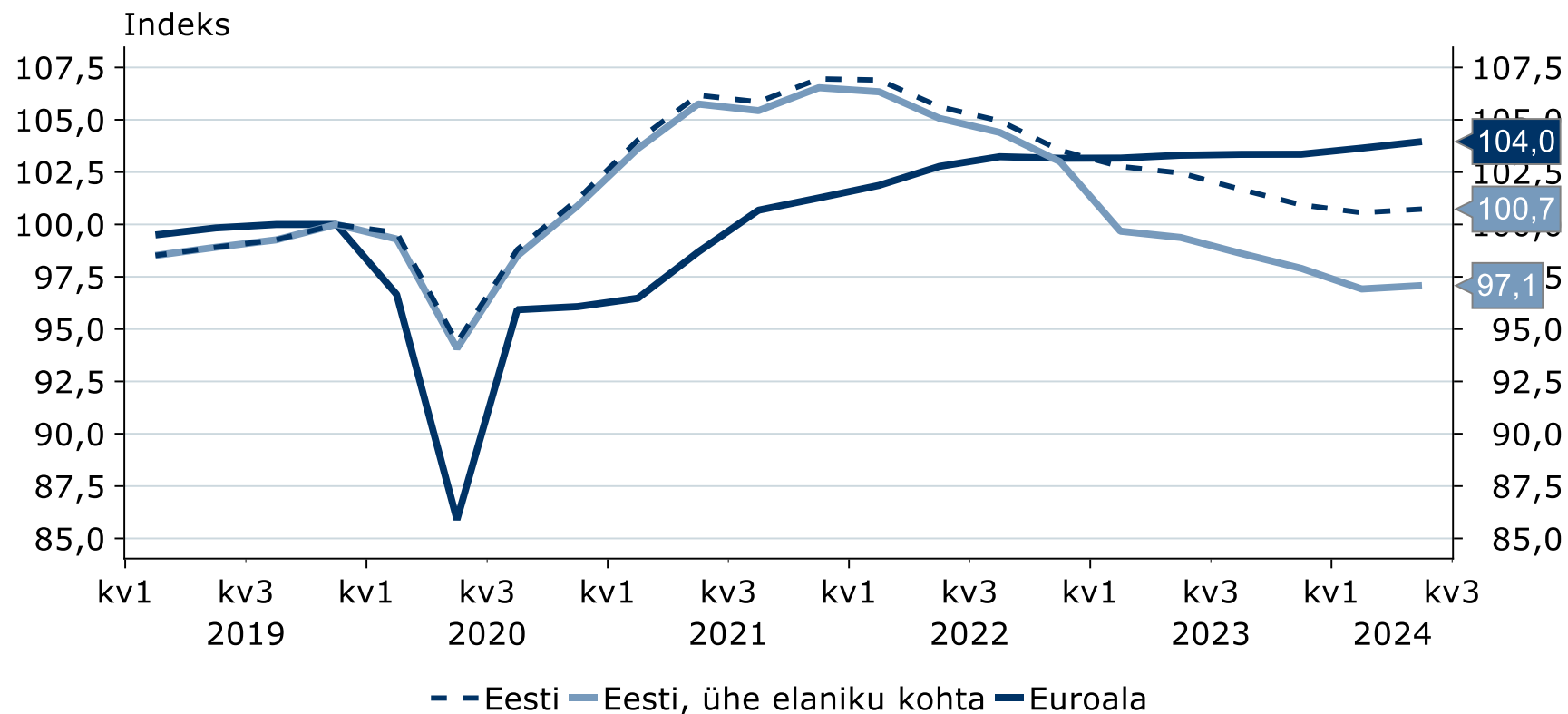
Kobarkriis

- Rootsi ja Soome kinnisvara
- Vene transiit ja import
- Saksamaa ja Hiina
- Kõrged hinnad ja hinnakonkurentsivõimetum majandus
- Kulutatud raha ja väiksed reaalsissetulekud
- Kõrged intressid
- Nõrk kinnisvara
- Sõltuvus start-up'idest
- Turistid pole tagasi
- Kodune poolik toetus ja ebakindlus tuleviku osas
- Rohepööre rohelse ülemineku asemel
- Puuduvad investeeringud ja efektiivsuse kasv

Eesti majandus langes kaks aastat

- Eestis langus tipust 5,6%
- Ühe elaniku kohta langus 8,1%

SKT püsihindades, 2019 kv 4 = 100

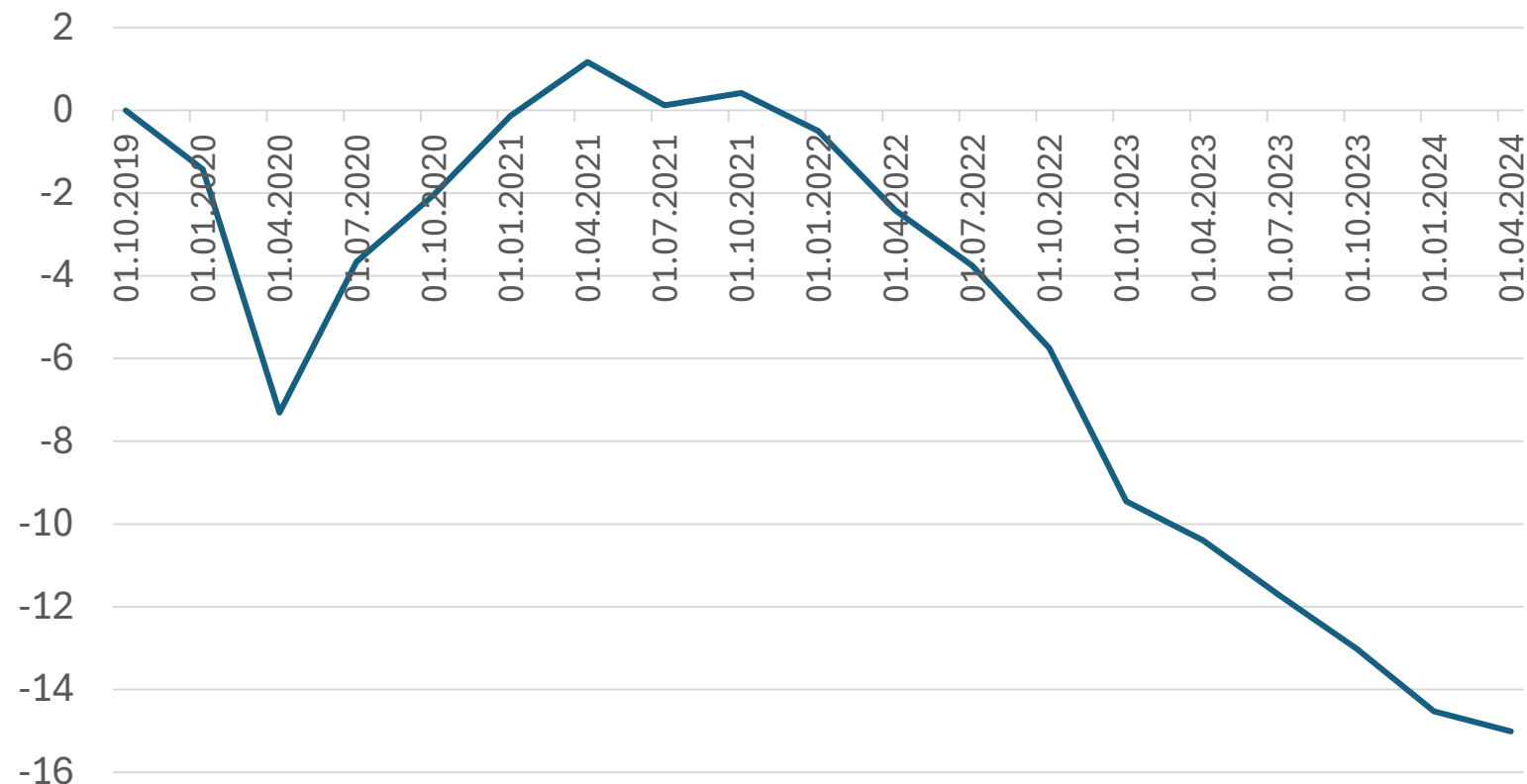


Allikas: Luminor ja Macrobond 03.09.2024

Eesti loomulik kasv 3%?

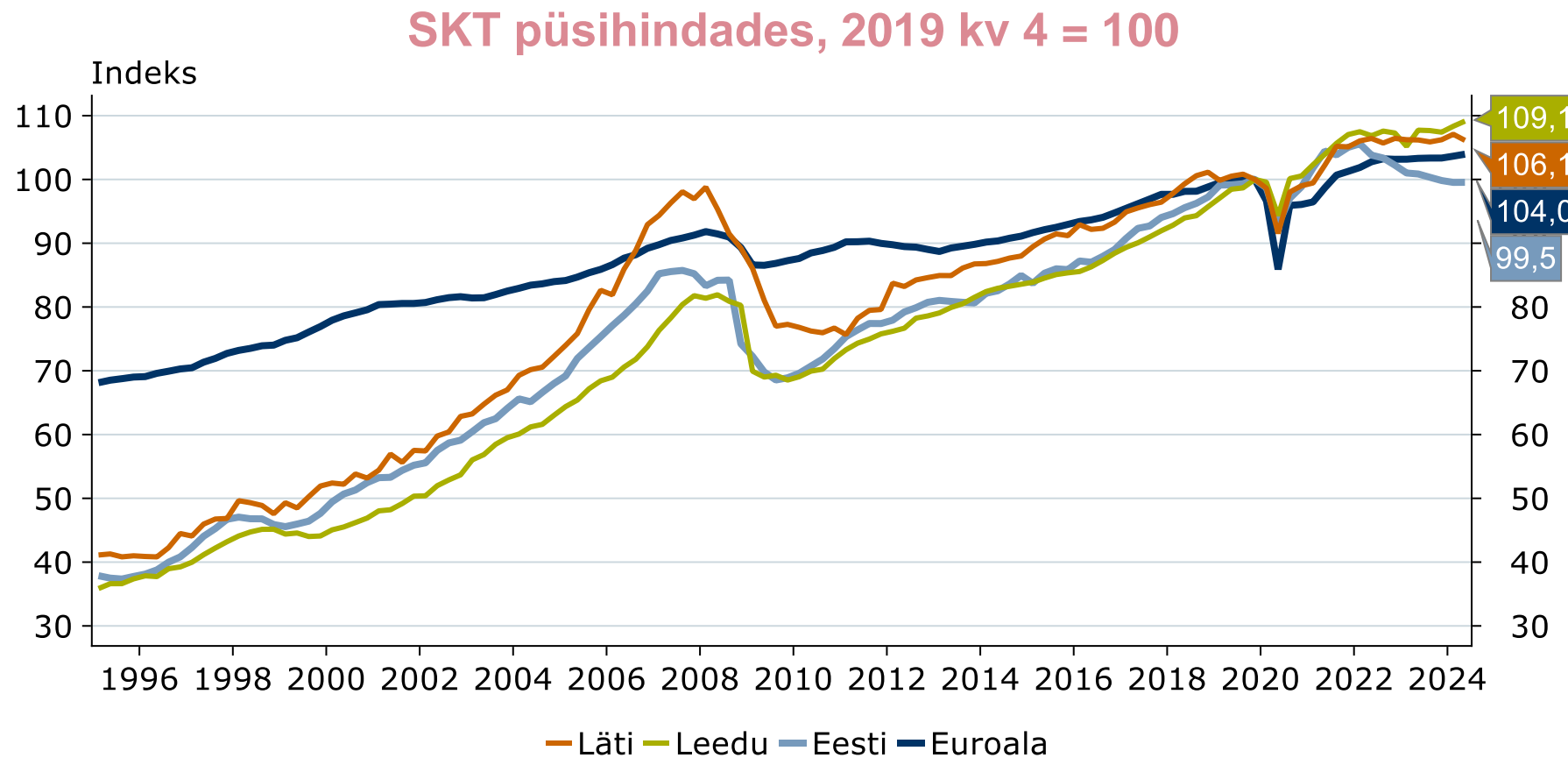
SKT üle või puudu?

- Alguspunkt rahulikult hetkel
- Ühe elaniku kohta 15% puudu



Eesti majandus kasvanud pikalt

- Läti ja Leedu samal kursil
- Nende väljavaade optimistlik

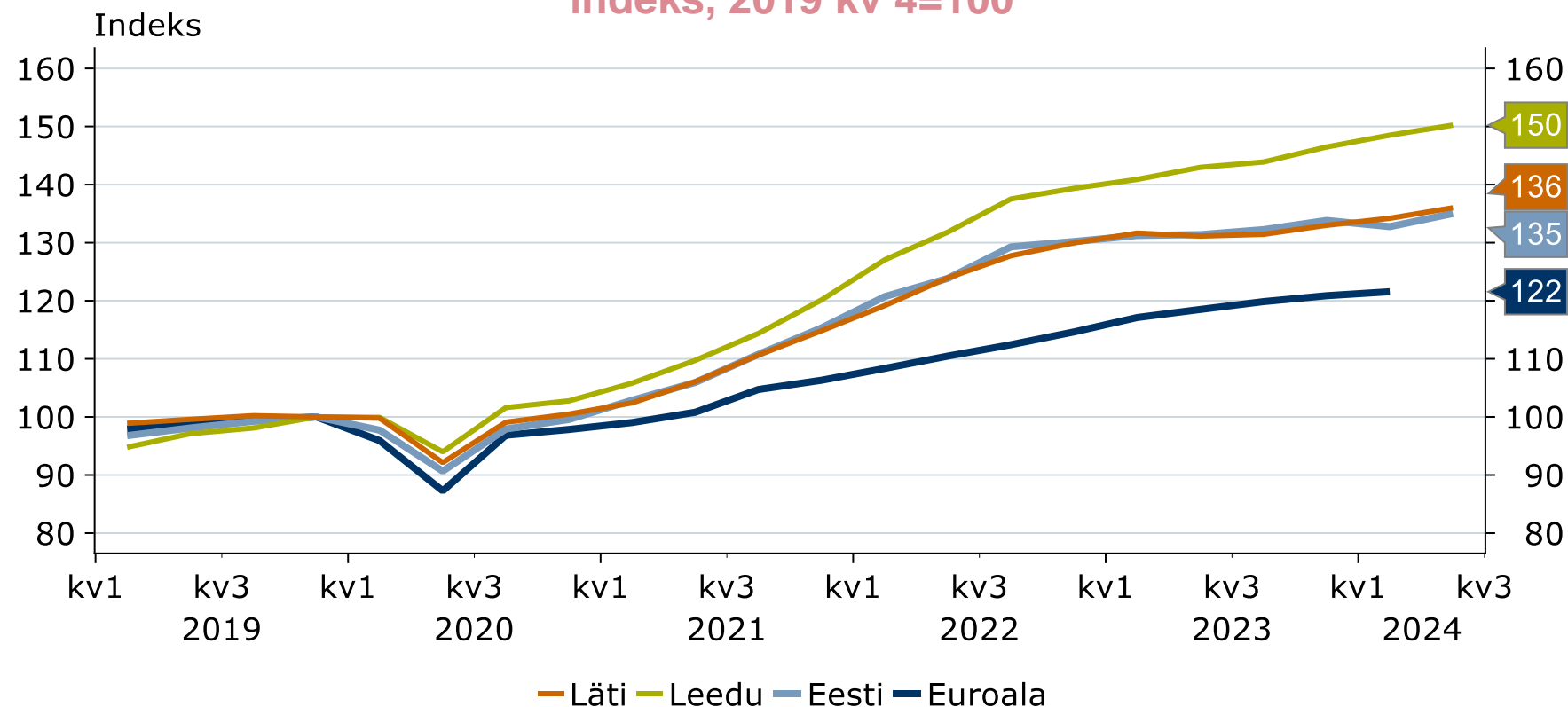


Allikas: Luminor ja Macrobond 05.09.2024

Rahas mõõdetuna kasvame

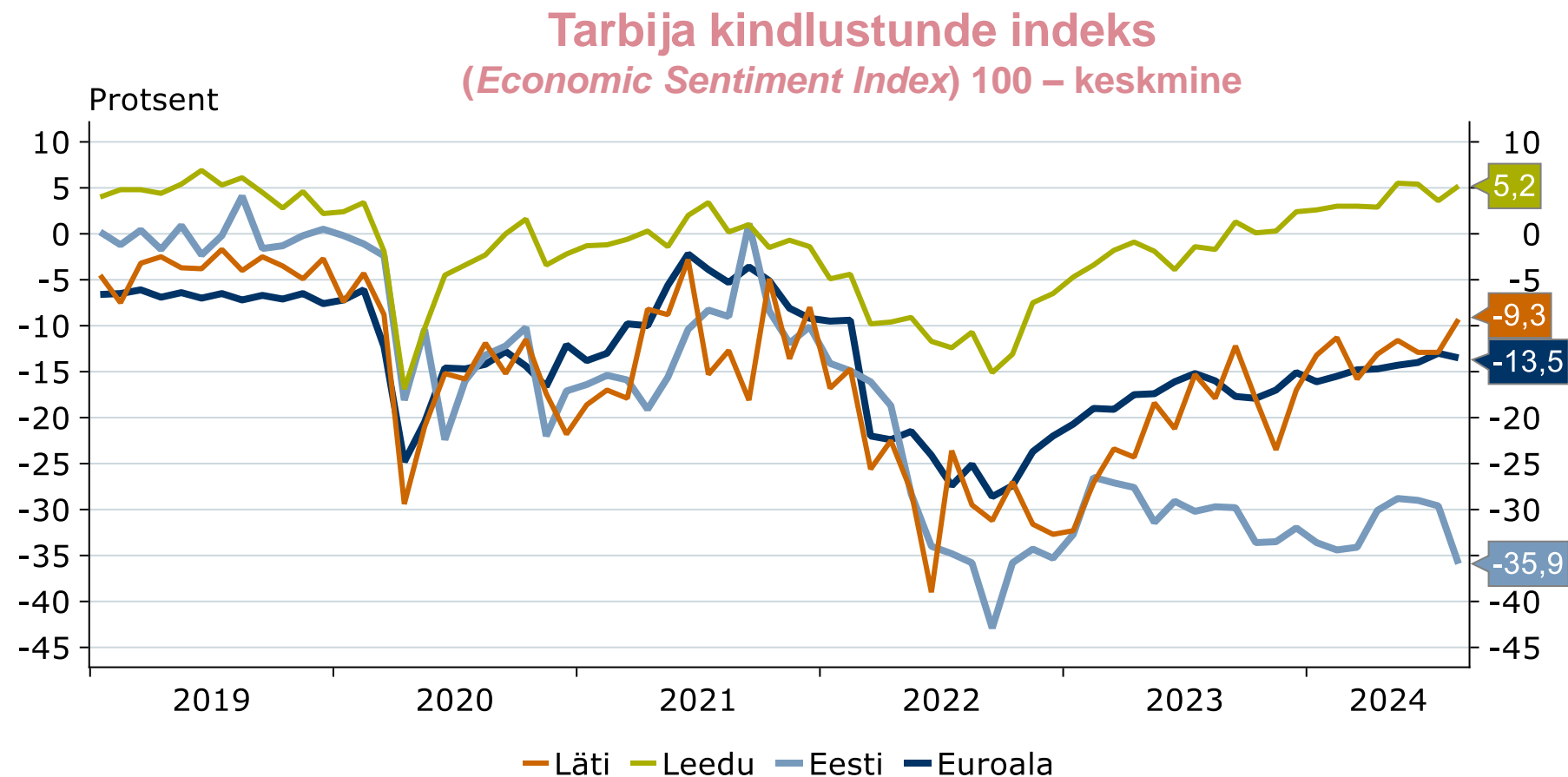
- Rahas mõõdetuna Eesti ja Läti võrdsed
- Leedu omakorda ees

Nominaalne SKT tase indeks, 2019 kv 4=100



Tarbijate kindlustunne oli stabiliseerumas

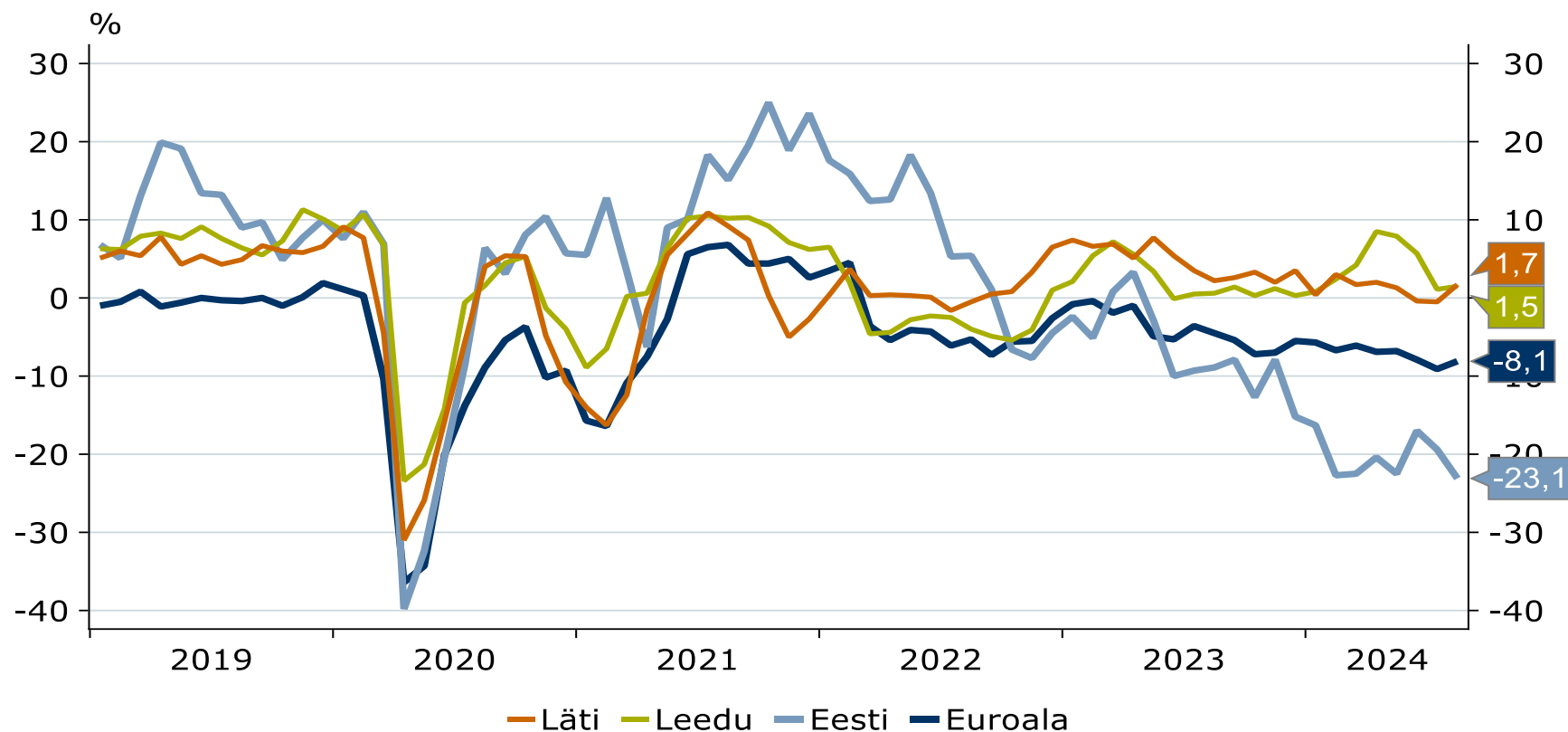
- Langus oli suur
- Eelmise aasta algusest uus langus



Jaemüügi usaldus Eestis jätkuvalt madal

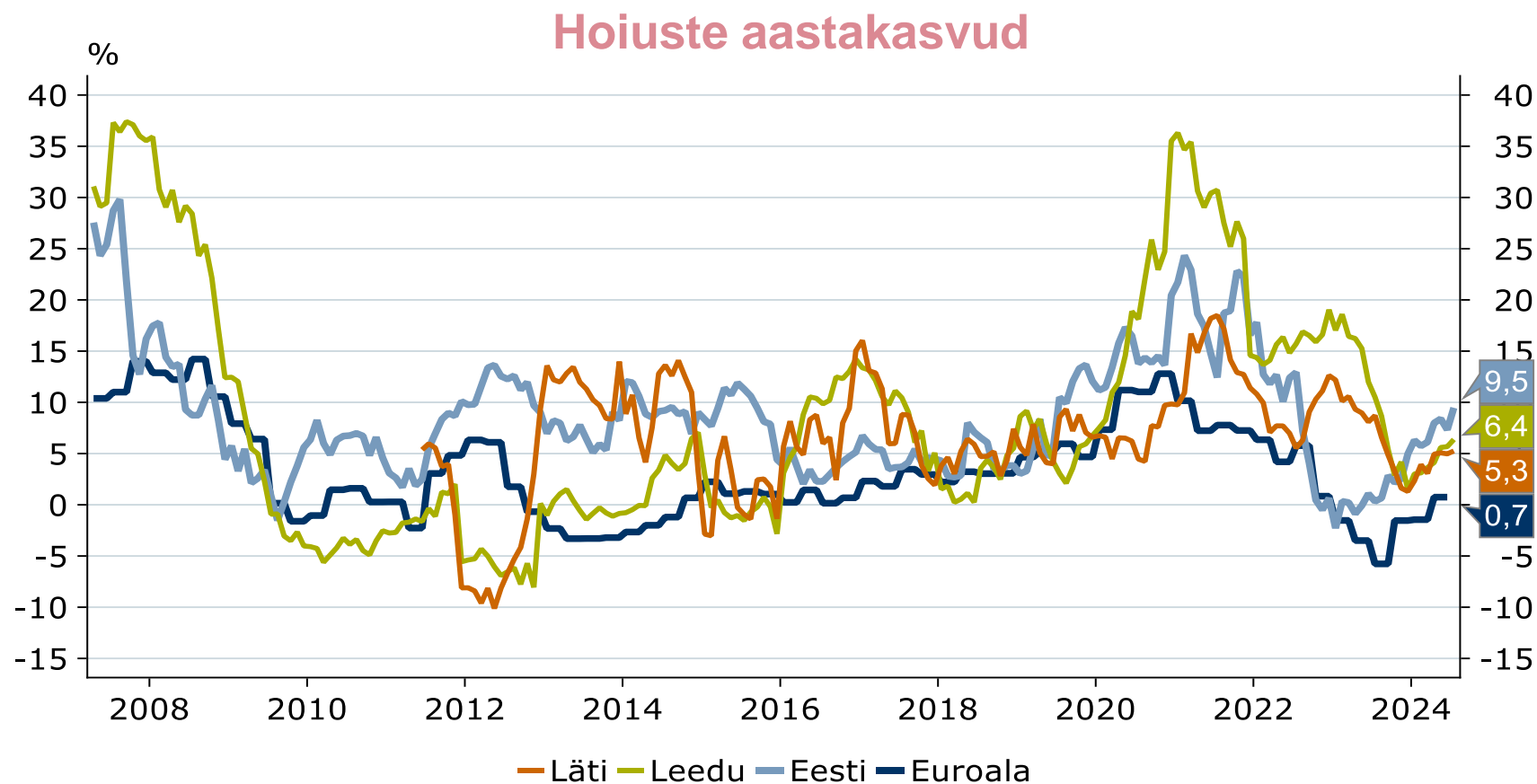
- Euroala jaemüügi kindlustunne stabiilne
- Eesti kindlustunde langus on peatunud

Jaemüügi usaldusindeks, Euroopa Komisjon



Hoiuseid on vähem väärt

- Hoiuste hulk Eestis hakkas kasvama
- Olemasolevad hoiused on vähem väärt





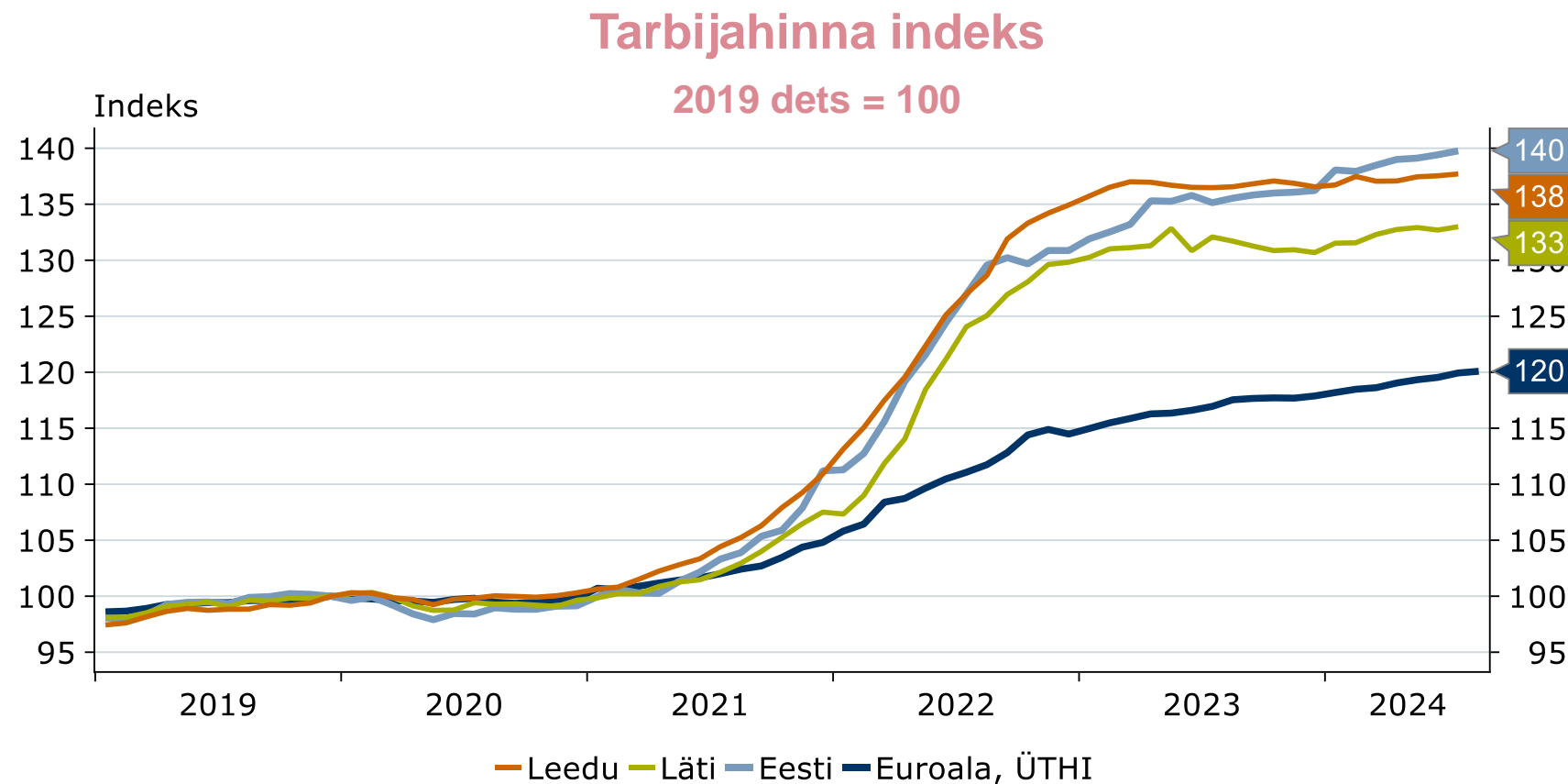
Hindade tõus ja hindade tõstmine on rasked

4% aastal 2024

3-5% aastal 2025

Hinnatase jätkuvalt kõrge

- Eesti hinnad 40% kõrgemad
- Eesti hinnad tõusnud 20 protsendipunkti rohkem kui euroalal



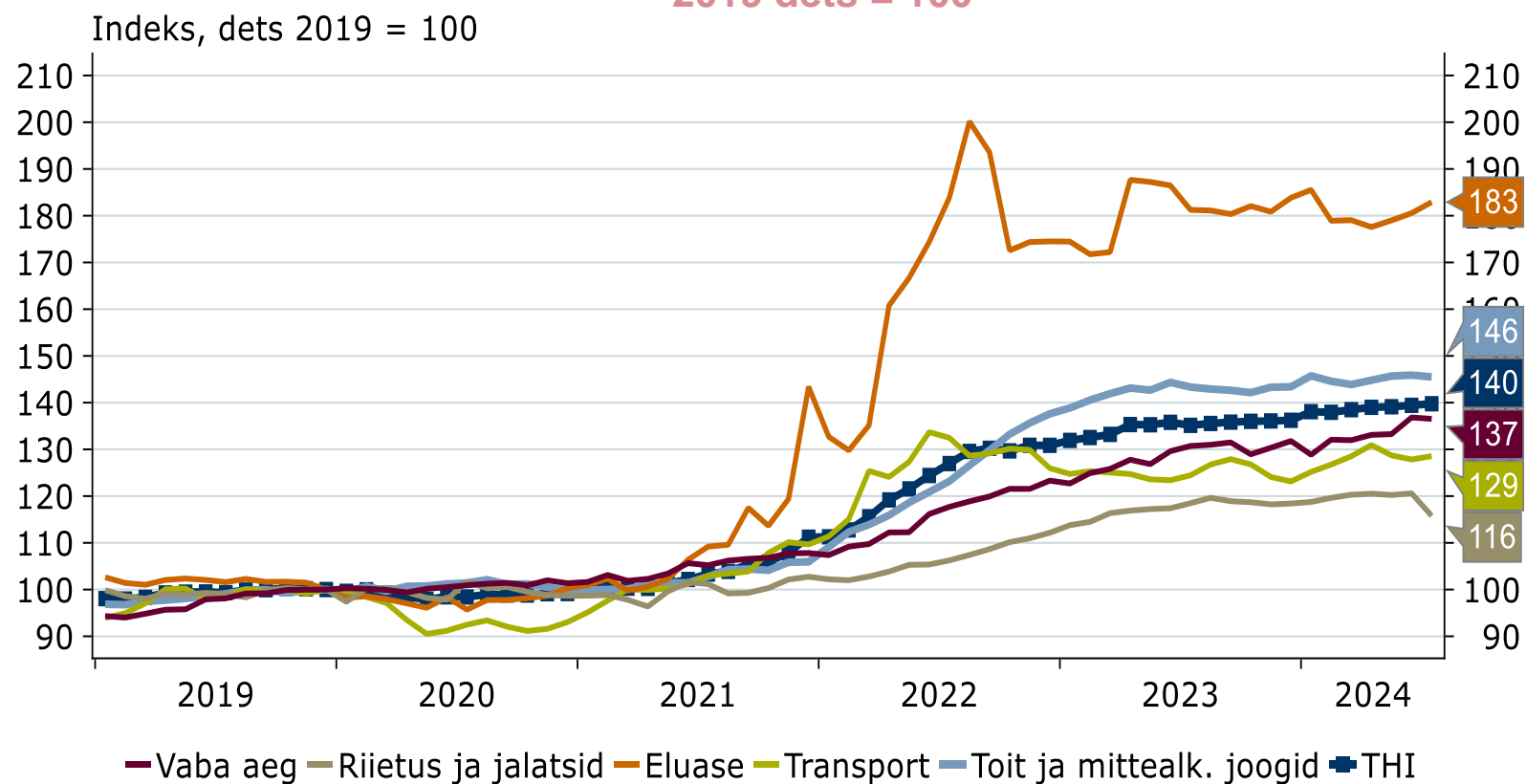
Allikas: Luminor ja Macrobond 03.09.2024

Hinnatase jätkuvalt kõrge

- Toit 46% kallim
- Riietus 'vaid' 16% kallim

Tarbija hinna indeks

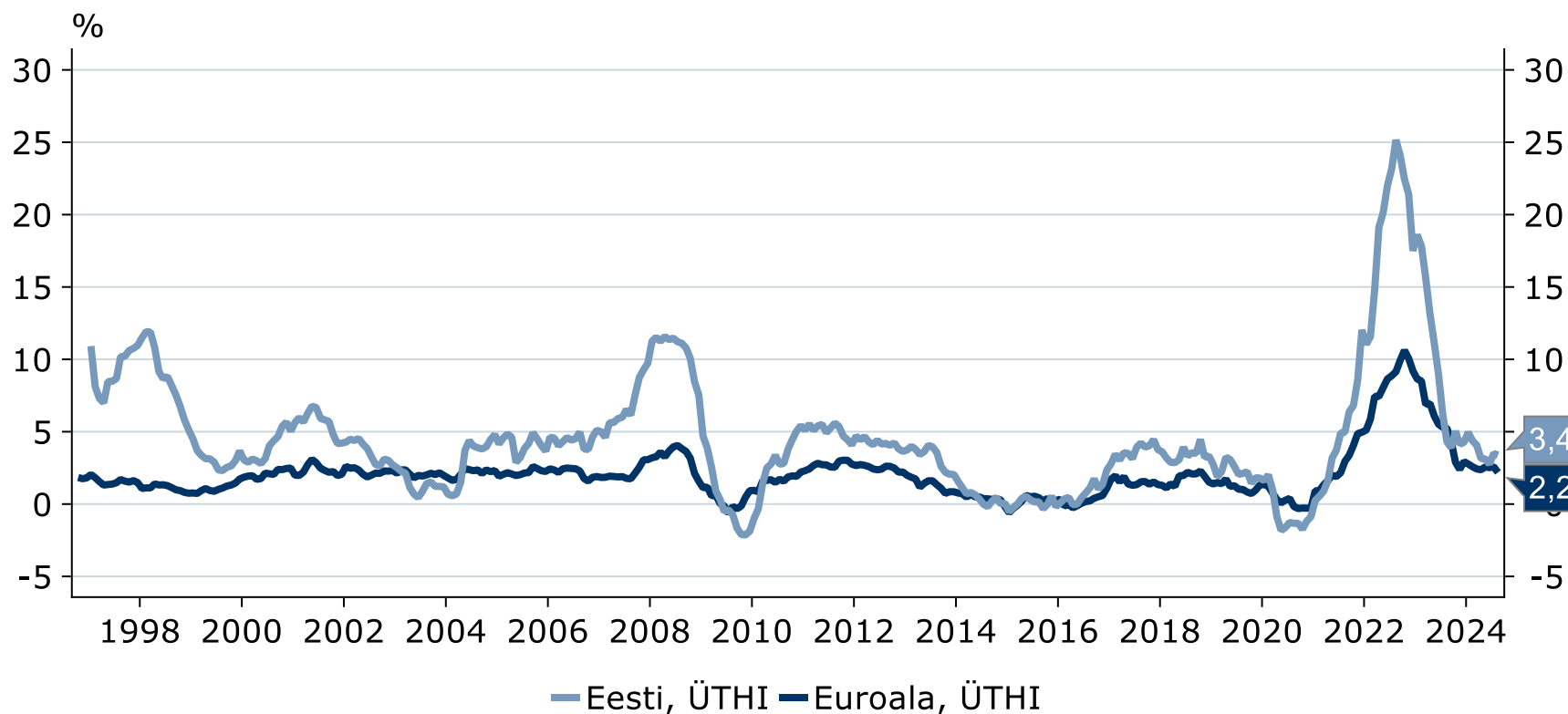
2019 dets = 100



Suure hinnatõusu asemel hinnatõus

- Enam kui pool praegusest on administratiivne hinnatõus
- Väljavaade stabiilne

Tarbijahinnaindeksi muutus



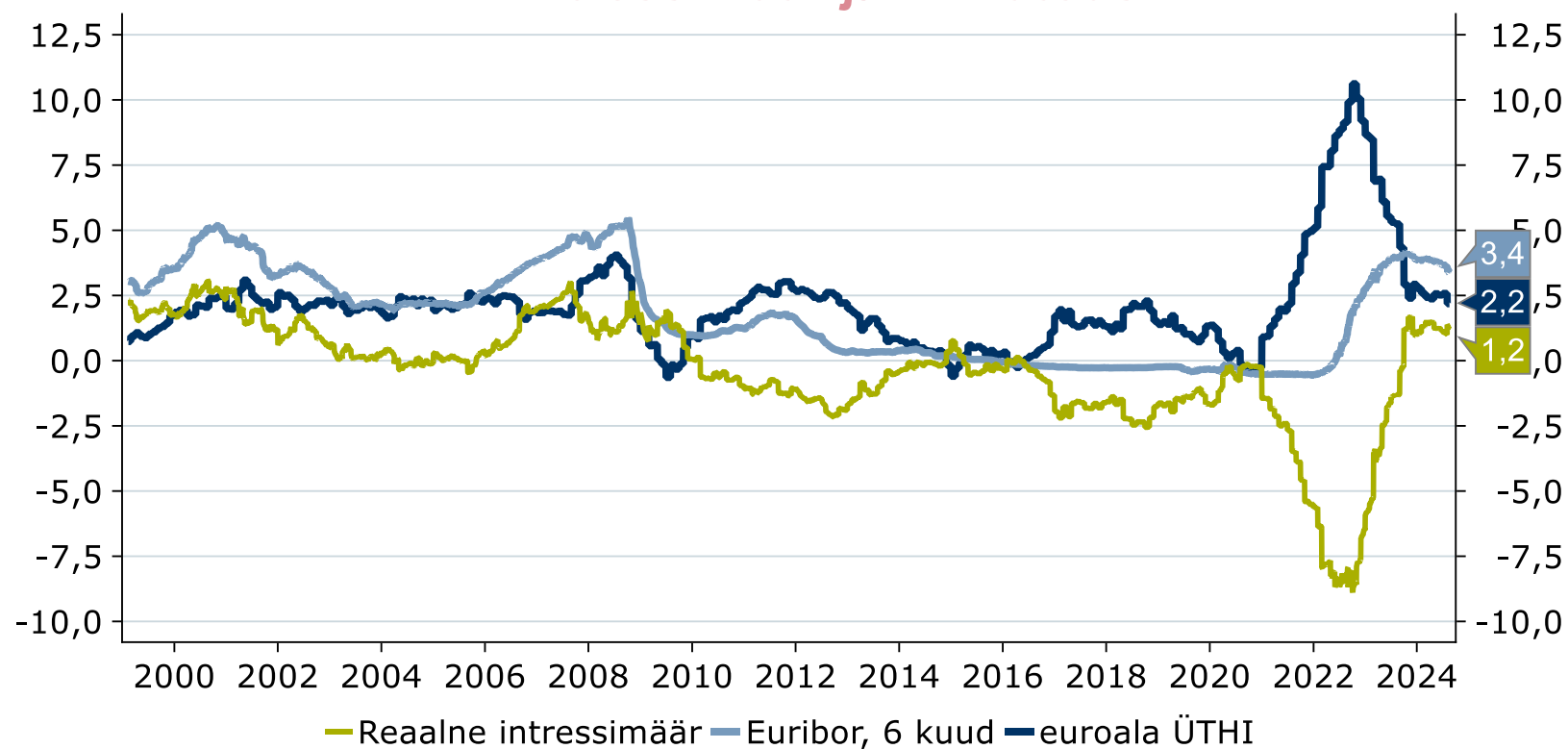


Intressimäärade tulevik? Euribor **langeb** vaikselt

Kas intressimäärad langevad?

- Intressimäär peaks tavaliselt olema oodatavast inflatsioonist kõrgem
- Intressimäär, mis tõi inflatsiooni alla on kõrgem kui see, mis hoiab inflatsiooni all

Intressimäär ja hinnatõus



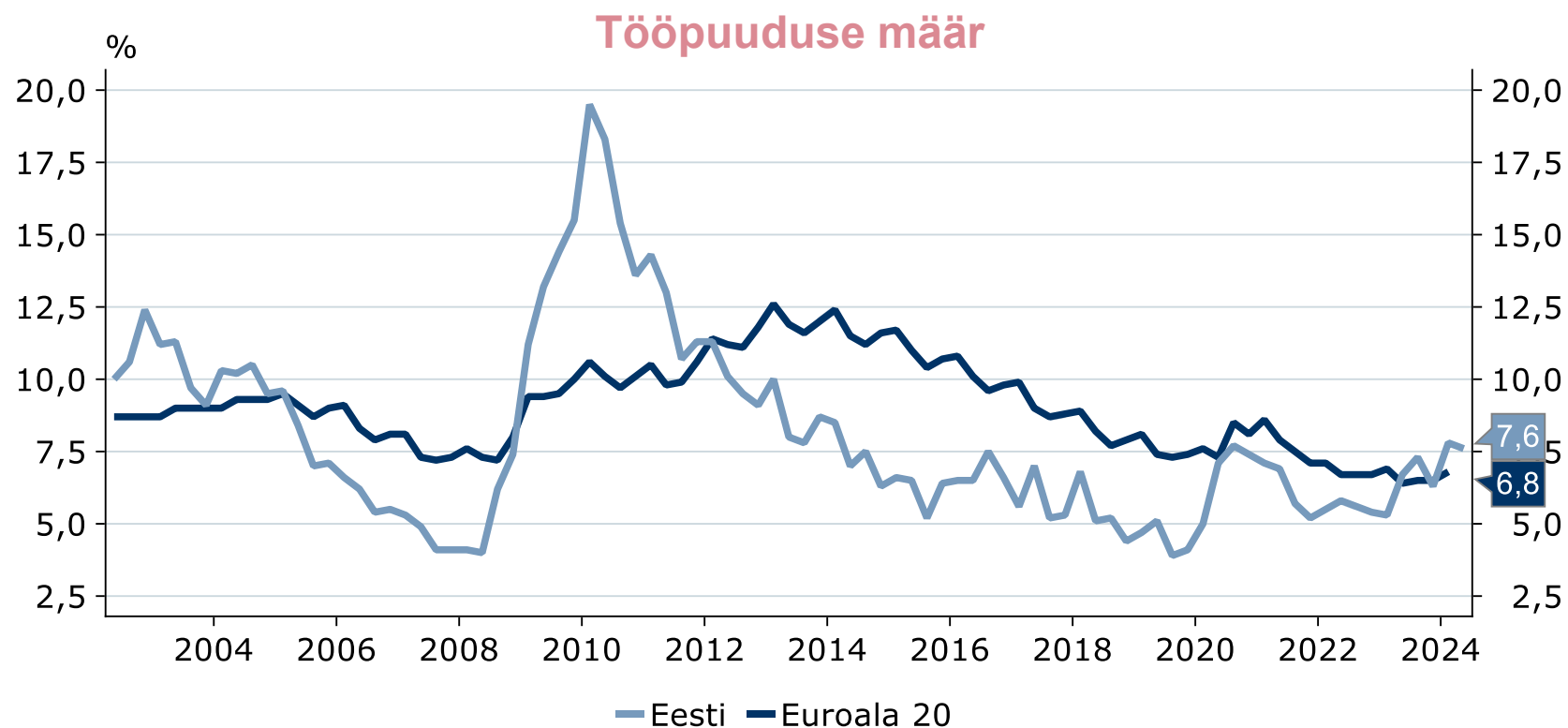
Allikas: Luminor ja Macrobond 03.09.2024



**Tööpuudus
tõuseb veidi, 8%ni**

Tööturg jätkuvalt nõrk

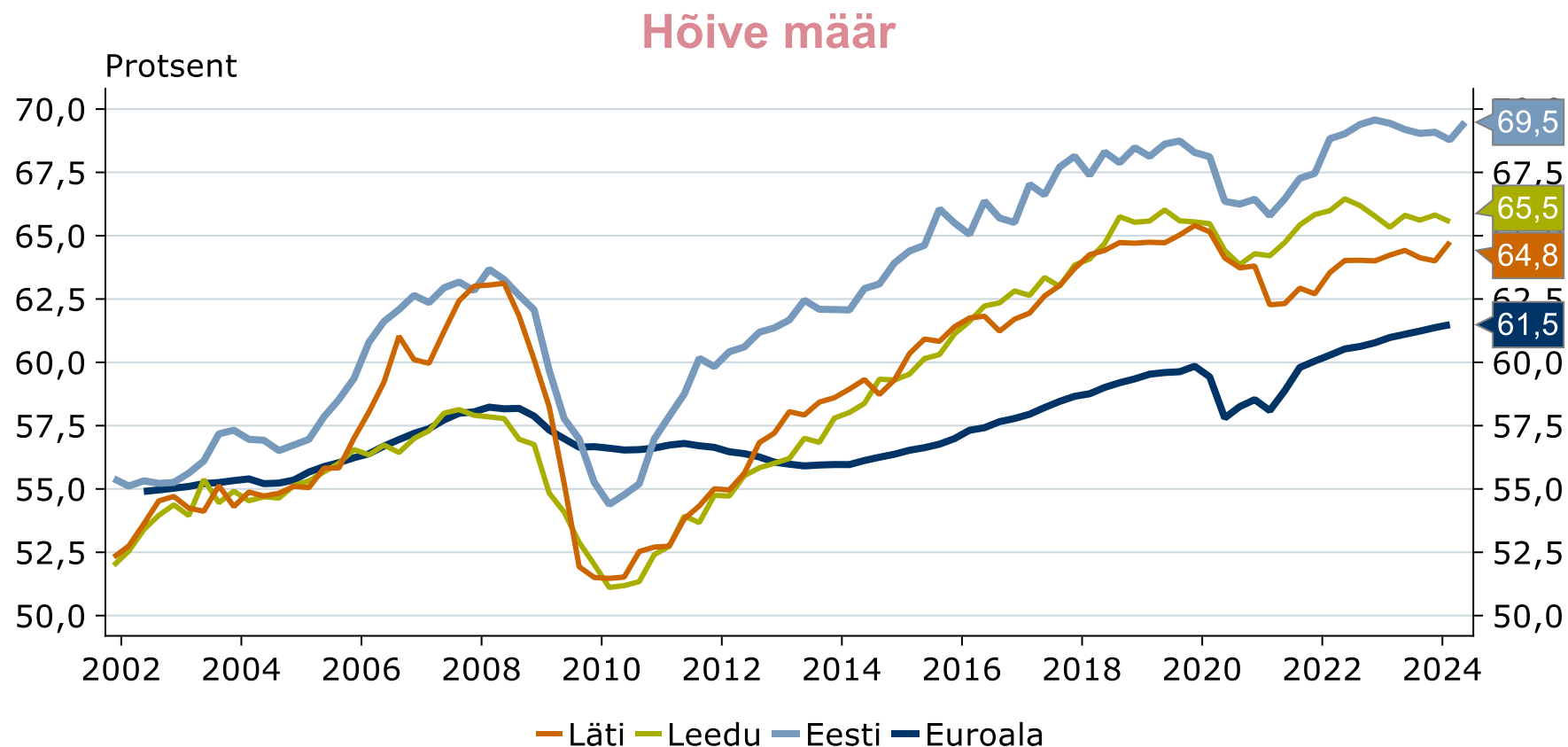
- Tööpuuduse näitaja hüpped seotud Ukraina sõjapõgenikega
- Noori vähe, vanu palju, start-upi töötajad ei tule ja lahkuvad, ettevõtted kulutavad reserve, madal reaalpalk



Allikas: Luminor ja Macrobond 03.09.2024

Palju inimesi töötamas

- Koos madala toodanguga tähendab madalat tootlikkust Eestis
- Läti ja Leedu tootlikkus ka ei kasva



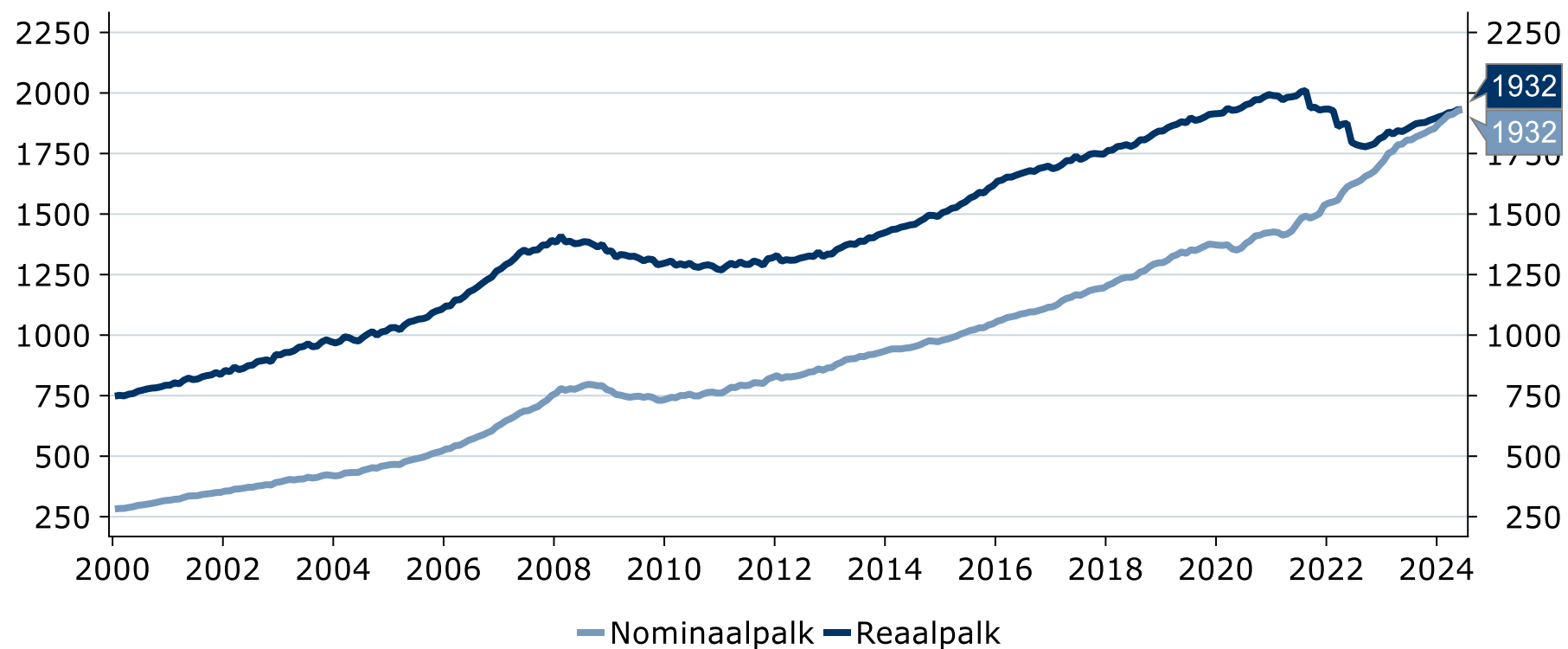


Palgakasv
jät kub aeglasemas tempos ehk 6-7%

Reaalpalk on taas kasvamas

- Ostujõud kahanes 11,5%, pool ostujõust tagasi
- Taastumine 2025, suure laenuga perel 2026

Palganumber ja ostujõud



Allikas: Luminor ja Macrobond 03/09/2024



Majanduskasvu ootamine

- Vähe noori, palju vanu
- Maalt linna kolitud
- Hinnad juba samad mis mujal
- Haridus uuest süsteemist
- Geopoliitika
- Paljud valdkonnad juba head



Homeros „Odüsseia”

Luminor

Aitäh!

Lenno Uusküla
Luminor Eesti peaökonomist

50 977 56

Lenno.Uuskula@luminorgroup.com

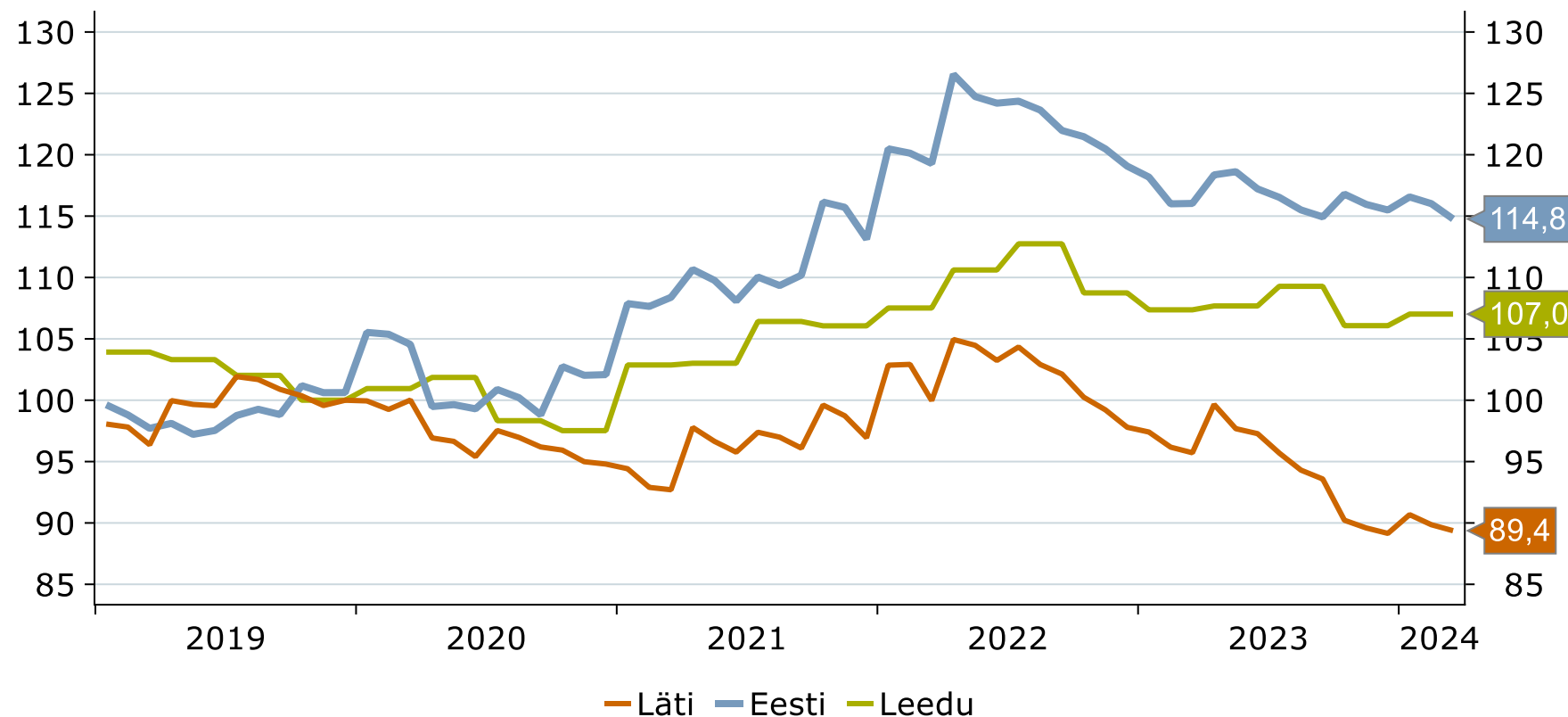
Facebookis: Lenno Uusküla majandusmõtted



Kallis kinnisvara

Palga ja kinnisvarahinna suhtarv 2019. aasta lõpuks = 100

- 2019. aasta lõpuga võrreldes kallines kinnisvara palga suhtes 25%
- Lisaks mõju läbi laenuintressi



Allikas: Luminor ja Macrobond 03.09.2024

Kallis kinnisvara

- Eesti väga sarnane euroalale
- Laenu SKT suhtes antakse märksa vähem

Uute kodulaenude suhe SKTsse

